

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SAPTAMANAL

Abonamentul anual: 400 Lei

Director: Pr. N. VASIU

Redacția și Administrația:
ALBA-IULIA, Str. Avram Iancu 3

BIBL. UNIV.
Nr. 1225
Exemplu

Să semănăm mai departe

O cumplită furtună a trecut peste Țara noastră. S'a luat întâi Basarabia și Nordul Bucovinei, s'a sfâșiat un ținut din Dobrogea și apoi, pe neașteptate, s'a trecut din nou sub stăpânirea ungurească o mare parte din pământul sfânt al Ardealului.

Nici 22 de ani nu s'au scurs dela desrobirea lui și, azi, din nou gem în robie străină un milion și jumătate de Români.

Dar robia de acum este neasemuit mai grea, decât cea de dinainte de 1918.

Atunci nu se știa ce este libertatea națională, precum nu se cunoștea, ca faptă, valoarea independenței cetățenești, asigurată de un stat clădit pe principiile legalității și ale moralității.

Acum nu este numai durerea pierderii unității naționale, pentru care au murit „moșii și părinții”, ci mai mult decât aceasta este tragica luptă de scăpare dela moarte a celor rămași în moșia strămoșească.

Căci însuși conducerea Statului nostru a recunoscut, pe bază de date autentice, că Românii rămași în teritoriul cedat sunt supuși unui regim de diavolească exterminare, fizică, culturală și economică.

Planul acesta diavolesc a încoput prin masacre în masă, dar după trecerea delirului, el va continua pe 'ndelele, nu pe față, însă cu aceleași rezultate.

Înainte de toate vor trebui să dispară conducătorii satelor românești: preoții și învățătorii.

Mal ales cel ortodox!

Acest lucru l'au recunoscut ei înșiși, spunând, cu prilejul intrării trupelor ungurești în Ardeal, că preoții și învățătorii ortodocși poartă toată răspunderea celor două decenii de stăpânire românească.

Nestârșitul șir al preoților martiri, în frunte cu eroul și mucenicul din Huedla, protopopul Aurel Munteanu, stă mărturie că ungerii au început să se țină de cuvânt.

Sub atingerea arpiilor destinului atât de crâncen, ce i-a ajuns pe acești incomparabili de vrednici slugitори la altarul Domnului, unii, poete s'au clătinat în convingerea lor de-a continua acelaș drum, precum alții, sub povara dureroasei experiențe a zilelor de refugiu, stăruie încă sub impresia zădărniciilor unui trecut, dăruiți din plin celui mai cuprinzător

ideal românesc: statul național și creștin.

Și unora și altora trebuie să li se răspundă, de cu bună vreme, că nu-i timp pentru îndoeli. Nerăsplătit pentru muncă, sărac în vreme ce alții se îmbogățesc, umilit în vreme ce alții se mândresc la masa plină a vieții, urgisit și hulduit pentru evanghelia dreptății și a păcii, alungat, s'au schinguit, s'au omorât pentru cuprinzătoarea sa iubire față de toți și de toate, preotul ortodox român, pentru aceasta sau cu toate acestea, învingându-se pe sine însuși, trebuie să fie, și în viitor, acelaș apostol al unor vremi mai bune.

Căci „nu aprind oamenii făclile și o pun sub obroc, ci în șeșnic și luminează tuturor celor din casă” (Matei 5,5) iar preotul, fiind „lumina lumii” trebuie să lumineze prin învățătura și prin pilda vieții sale în așa măsură înaintea oamenilor, încât nădejdea restaurării acestui neam în drepturile sale sfinte să devie o necesitate pentru toți.

Iată de ce se impune să continuăm cu semănatul ideilor care au călăuzit până acum eparhia Vadului — Feleacului și Clujului.

Ruptă fiind în două această eparhie și pentru o parte și cealaltă, ființa nu poate fi decât aceeași: unirea din nou sub același sceptru arhieresc restabilind patrimoniul sfânt al celui dintâi ctitor, care nu se poate odihni de cât în pământ românesc.

Preoțimea ortodoxă a muncit și până acum cu desinteres, jertfa de sine și elan, pentru propășirea neamului românesc și pentru deșteptarea conștiinței naționale în stare să învingă orice greutate.

Zilele noastre au hărăzit generației de azi noi dovezi despre vrednicia înegalabilă a preoților.

Ei, ca nimeni alții, au fost urgisiți, schingiuți și omorâți.

Urgia aceasta năprasnică a ceasului de încercare, deși ne-a micșorat numărul, nu ne-a înfrânt însă avântul și credința.

Dimpotrivă!

Și pentru a izbui deplin în noua noastră acțiune, inspirați de veace reprezintă pentru ortodoxism, ca simbol al unității naționale și religioase, Catedrala din Cluj, să se dăruiește jertfe curate:

Preoți și frați creștini, sus să avem inimile!

Pr. NICOLAE VASIU

Iubiții mei fii sufletești,

Și în clipele grele prin care trecem, gândul meu și dragostea mea de părinte sufletească este la Voi. La Voi este și grija mea întreagă. Din ea izvorăsc cuvintele de mângâiere, de povățuire și de întărire pe care Vi le trimit și pe care Vă rog să le ascultați și să le urmați cu luare aminte.

Judecata dela Viena a împărțit Ardealul în două. Prin ea ați fost despărțiți și Voi, iubiții fii sufletești. Unii ați rămas în România, iar alții veți trăi de-acum înainte în cuprinsul

P. S. S. EPISCOPIUL COLAN

ungar. Jertfa aceastei împărțiri s'a adus cu bunul gând de a păstra pacea măcar în acest ostrov al pământului, pe care voința lui Dumnezeu a rânduit să trăiască împreună, în pace, națiunii românești și acelei maghiare.

Deaceia, dragii mei, pacea și buna înțelegere să fie între Voi toți; pacea și puterea de grijă a Părintelui ceresc, care ne-a certat de multeori, dar nici odată nu ne-a părăsit.

Mănuitorul ne îndeamnă să aducem ori ce jertfă pentru așezarea păcii între oameni. Iată a sosit vremea să dăm dovadă de dragostea noastră pentru învățătura Mănuitorului și să ne purtăm — în aceste clipe ca și-n toate zilele vieții noastre — după poruncile Lui.

Vă îndem deci — iubiții mei Fii sufletești — să lăpădați din sufletul Vostru orice nădejde, ori ce ură, ori ce dor de răzbunare. Strângeți cu bucurie curată orice mână, care Vi se întinde în numele păcii. Alungați ori ce temere și ori ce gând rău prin leacul dumnezeesc al rugăciunii și al muncii stăruitoare. Umpleți-vă sufletul cu nădejdea în Domnul, căci „toată darea cea bună și tot darul desăvârșit dela El este”.

Fiți ascultători față de stăpânirea legiuită și mai presus de toate fiți fiii devotați ai Bisericii noastre strămoșești. Ea este orânduită să ne fie corabie mântuitoare pe valurile acestei vieți. Ea e mama noastră ocrotitoare. Urmați deci sfaturile celor ce — prin darul Duhului sfânt — sunt puși să cârmuiască corabia Bisericii și să fie păstorii turmei cei cuvântătoare.

Preoți, frați împreună slujitori, stați cu căldură și jertfă lângă poporul vostru credincios. Fiilor credincioși, stați cu ascultare lângă părinții voștri cei duhovnicești. Întăriți-vă unii pe alții cu iubirea frățească. Rugați-vă pentru mine și eu mă voi ruga pentru Voi cu nesdruncinata nădejde, că bunul Dumnezeu ne va ajuta să ne păstrăm și'n noua patrie,

curățenia și frumusețea sufletului nostru ortodox și românesc.

„Darul domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu Voi cu toți“.

Data în reședința noastră episcopală din Cluj, Septembrie 1940.

Al Vostru, al tuturor, de tot binele voitor
† NICOLAE, episcop

Un mișcător apel al d-lui general Ion Antonescu către Slujitorii Altarelor

Pe plan social, la temelia Statului stă familia.

Pe plan spiritual așez credința.

Am spus-o aceasta în scrierea răspuns ce mi-am îngăduit să trimit I.P.S. S. Patriarhul, în calitate mea de conducător responsabil de noua îndrumare a destinului neamului, în aceste grele clipe ale istoriei lui.

Găsese de datoria mea să mă întorc cu fața și către voi, nu pentru a mă amesteca în atribuțiile conducătorilor voștri firești, ci pentru a-mi îndeplini față de voi și de Tară îndatoririle mele de armonizator al activității și al îndatoririlor tuturor în cadrul Statului. Numai în cadrul acestei concepții, vin în mijlocul vostru și eu dragoste de prim credincios vă spun că:

Biserica lui Hristos nu înseamnă numai ziduri, icoane, coruri, lumânări, clopote, slujbă.

Ea este dragoste, jertfă, milostenie, trudă, curățenie sufletească.

Oriunde trăește un suflet curat, acolo este un altar al dumnezeirii.

Pentru ca biserica și toate podoabele ei să primească cu adevărat harul cereș, dacă vreți să adăpostească cu folos pe cei ce înaltă rugăciuni, să-i faci să caute sprijin, și genunchii lor odată ridicați dela pământ, să-i poarte mai încrezători ca înainte, dați voi întâi Bisericii, tot ce Mântuitorul a așezat la temelia ei.

Cunoașteți mai bine ca mine în ce măsură cuvintele rugăciunilor voastre cuprind și desvâluie drept-credincioșilor puterea sau slăbirea sufletului vostru.

Dacă gândul vostru nu este cu totul dăruit Creatorului, dacă inima voastră nu se frământă cu adevărat pentru păcatele oamenilor, atunci și zidurile Bisericii sunt reci și chipurile Sfinților de pe icoane sunt crunte, și clopotele sună spart și lumânările par stinse.

Faceți în așa fel, încât oamenii să simtă nevoia să meargă la Biserică și să dozească ceasul de rugăciune ca o mare liniștire sufletească.

Evangelia Mântuitorului este faptă. Ea nu a fost scrisă ca să fie, ci pentru că a fost trăită. Viața lui Hristos Dumnezeu, a fost supusă trudei legilor omenești, a acceptat pecetea pedepsei divine și a luptat pentru răscumpărarea noastră. Așa că din ea și numai prin ea să tălmăciți viața credincioșilor.

Ascultați poveștile lor și arătați-le, că toate au fost trăite și înfruntate de Dumnezeu pentru biruința lor. Cel mai mic sbucium din viața oricărui faceți-l să între, să se regăsească și să aline prin Evanghelie. Și veți vedea că rostul vieții nu le va mai fi străin, că durerile le vor primi și suferi cu credința că o fac întru biruința slavei cerești.

Tălmăciți, în fiecare zi de sărbătoare,

pentru înțelesul tuturor, prin predici scurte și înțelepte, Evanghelia.

Învățați-i să asculte cu interes și să folosească în faptele lor, de fiecare clipă, tot ce această carte a suferinței a inseris numai din dragoste pentru oameni.

Numai astfel vor înțelege îndatoririle la care îi cheamă vaza față de ei, față de familia lor, față de semenii lor.

Învățăturile Evangheliei să le desprindă din fapta voastră. De aceea vă cer ca în viața noastră de toate zilele:

Să fiți cei mai iubitori.

Să fiți cei mai buni.

Să fiți cei mai drepti.

Să fiți cei mai cinștiți.

Să fiți cei mai muncitori.

Să fiți cei mai gospodari.

Să nu alergați niciodată după bani, fiindcă ei vă fac să alunecați pe punta patimilor omenești.

Politica să o goniți din jurul altarelor, așa cum a gonit Mântuitorul pe mântuitorii de bani.

Să o goniți și pentru voi și pentru drept credincioșii voștri. Ea a adus multă nenorocire în această țară. Ea v'a învrăjbit pe toți fiindcă politica, la noi, a însemnat pândă.

Să pândești un om, ca să-l dai laoparte; un loc, ca să-l ocupi fără merit; un lucru, ca să îl însușești cu orice preț și prin orice mijloc; o situație, ca să ajungi cât mai repede ca să te îmbogățești peste noapte.

În România legionară s'a terminat cu aceste obiceiuri. Nimeni de azi înainte nu se va putea așeza decât acolo, unde meritul și puterile îl vor impune prin selecțiune, nu prin interese de castă sau prin intrigă și calomnie.

Aceasta fiindcă nici în Stat nu se poate înfrânge, fără riscuri pentru toți, ordinea naturală a vieții.

Din această cauză, regimul legionar nu va fi politică.

Singura politică pe care trebuie să o faceți este aceea a iubirii de Neam și a apărării drepturilor lui sfinte prin muncă, prin cinste, prin blândețe, prin conștiință și, mai ales, și prin exemplul vostru în toate și față de toți.

Am pornit dela icoane și dela altare, să ne întorcem la ele.

Propovăduiți și răspândiți de acolo lumina care trebuie să întretină nestinsă flacăra focului nostru sacru.

Fără această încălzire continuă a sufletelor credincioșilor voștri, nici eu, nici nimeni altul, nu va putea îndrepta acest blând și înțelegător popor, pe căile binelui.

General ION ANTONESCU

Completarea parohiilor prin preoți refugiați

Prigoane deslănțuită împotriva Românilor din Ardealul cedat a atins, ca pe nici o altă categorie, preoțimea ortodoxă.

Căci preoții au fost, la sate cât și la orașe, exponenții cei mai aprigi ai ideii naționale, și ai unității culturale.

Răzburarea a pornit deci în primul rând împotriva lor, îndată ce s'a instăpânit regimul unguresc.

Mulți au fost schingiuiți, mulți au fost omorâți și exterminați cu întreaga lor familie, încât jertfa lor pe cât de mult te cinstește memoria, pe atât de mult însemnează o pierdere ireparabilă pentru Biserică și Stat.

Insuși dl Horia Sima, comandantul legiionarilor, a înfățișat opiniei publice această pagină tragică din istoria modernă.

Din cauza urgiei un număr însemnat de preoți au trebuit să-și păsăsească parohiile și rostrurile, lor, plecând în neagra pribegie, iar alții sunt rând pe rând expuizați, pierzându-și toată agoniseala vieții.

Ministerul cultelor a dat dispozițiuni categorice ca toți preoții refugiați să fie plasați la parohiile vacante, iar celorlalți, care nu au primit parohie, li s'a asigurat măcar salariul avut.

Se cuvine toată recunoștința vicariatului de Alba-Iulia și mai ales P. C. Sale protopopului Alexandru Baba, ca președinte, că dela început a dat tot sprijinul de adevărat preot, celor refugiați.

Veneratul Consiliu Vicarial, cu prilejul celei dintâi ședințe din luna Septembrie, a așezat, în parohiile vacante, pe următorii preoți: Pr. Avram Vasile la Brădești, Pr. Sânmărghiuțin Ioan la Mogoș-Mămăligani, Pr. Tomuș Const. la Vidra de jos, Pr. Clonța Ioan, secretar la protop. din Câmpeni, Pr. Așticlean Valer la Albac II, Pr. Sânmărghiuțin Ioan ca secretar la protop. din Ludoș, Pr. Goșescu Iuliu la Cetea II, Pr. Pâșcu Vasile la Bălcești II, Pr. Gorgia Nic. la mănăstire, Pr. Florea Petre la Cacova Ieri, Pr. Onițiu Nicolae catechet la Aiud, Pr. Vescan Vincențiu la Vișoara, Pr. Guțiu Virgil secret. protop. la Turda, Pr. Băieșan Alex. la Abrud, Pr. Crainic Sim. la Rîșca II, Pr. Mămăligă Ioan la Valea Geogelului, Pr. Ioan Andreiu la Rîșca de jos, Pr. Miron Victor la Vama-Seacă, Pr. Gheorghe Popescu la Crăiești.

La vicariat sunt utilizați: Pr. dr. Stanca Seb., Pr. N. Vasiliu, Pr. Belea Nicodim, Pr. Dum. Comșa, Pr. Geomelean Florian, Pr. Timișca Petre, Pr. Ciuruș Teodor, Diacon Anatolie Scurtu.

Sunt pe cale de a fi plasați: Pr. Hodoș Vasile, Pr. Budu Ioan, Pr. Gavril Micu, Pr. Alex. Herman, Pr. Alex. Cherebet, Pr. Suciș Sever.

PAROHII UNGUREȘTI PENTRU ROMÂNI

Postul de Radio Budapesta a anunțat că Români gréco-catolici din Baia-Mare au cerut organizarea lor într-o parohie ungurească. S'a mai spus că limba slujbelor religioase va fi cea ungurească și că, rând pe rând, se vor înființa și alte parohii de acest fel.

Reînvie deci epoca episcopiei dela Haidudorog.

Dar ceea ce este și mai dureros, e știrea dată publicității tot de Radio dela Budapesta.

Anume. Papa dela Roma, primind o delegație ungurească, ar fi spus, că doarește poporului maghiar, care după primirea unei părți din Ardeal este în continuare sărbătoare, un viitor și mai strălucit.

De fapt de un timp încoace, Ungurii vorbesc mereu despre „imperiul maghiar“.

Ne întrebăm însă, de ce ar fi Sfântul Seau dela Roma pentru unii mămă, iar pentru alții ciună!

PROTOPOP ARESTAT DE UNGURI

Zaharie Man, protopopul Dejului a fost arestat luni în 14 Oct. 1940 și internat în Institutul corector din Gherla.

PROTESTUL

VICARIATULUI DE ALBA-IULIA ÎN CAUZA PRIGONIRILOR DIN ARDEALUL UNGURESC

TELEGRAMA ADRESATA D-LUI GENERAL ANTONESCU, CONDUCĂTORUL STATULUI

Consiliul Vicarial al părții din Episcopia ortodoxă română a Clujului, rămasă în hotarele României, din prima ședință trimite expresiunea sinceră a devotamentului său față de Majestatea Sa Regele Mihai I. și față de Conducătorul Statului ca salvator al neamului românesc. Înfierează în același timp toate crimele și bătăliile regimului ungar împotriva preoților, intelectualilor și a scumpului nostru popor românesc din teritoriul cedat și înfățișând opiniei publice a lumii întregi fărâdelegi ale acelea ale arderii de viu a protopopului Aurel Munteanu din Huedin roagă Guvernul Român să intervină cu toată forța Tării pentru curmarea imediată a suferințelor fără de nume ale fraților noștri și redobândirea vechilor granițe.

Președintele Consiliului Vicarial

Protopop, ALEXANDRU BABA

Vicariatul de Alba-Iulia

Arbitrajul dela Viena a lovit deosebit de greu și interesele eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului. Ctitoria marelui episcop N. Ivan a fost ruptă în două, trezând sub stăpânire străină nu numai o mare parte din teritoriul său, cu aproape 200.000 de suflete, ci acolo a trebuit să rămână și Preasfințitul nostru episcop Nicolae Colan, cu întreg organismul consiliului eparhial.

Importanța episcopiei ortodoxe din Cluj este cu atât mai mare, cu cât astăzi este, pentru toți Români ortodocși din Ungaria, singura episcopie ce a rămas la postul datoriei.

Căci episcopia dela Sighet a plecat din primele zile ale dezastrului național, prevăzând just ce are să se întâmple preoților care s'au expus pentru neam și lege, iar episcopia dela Oradea, cu episcop cu tot, a fost expulzată în condițiunile cele mai umilitoare.

Dar o eparhie este o instituție canonică și legală cu o viață proprie și cu îndatoriri de cea mai mare însemnătate și în aceasta privință ființa ei nu este condiționată de contingente teritoriale ci mai ales de nevoile duhovnicești și administrativ-bisericești.

Granițele politice nouă și mai ales starea de totală ilegalitate ce caracterizează raportul stăpânirii ungurească față de Români din Ardeal, au determinat dela început luarea unor măsuri privitoare la conducerea treburilor din acea parte de eparhie, ce a rămas în România, fără episcop și fără consiliu eparhial.

A fost deci un act de cea mai mare înțelepciune din partea Prea Sfinției Sale episcopului nostru canonic, când a hotărât în ședința consiliului eparhial plenar, — ultima ședință ținută în România Mare, — la 6 Septembrie 1940, înființarea unui vicariat pe seama credincioșilor săi, rămași în România.

Vicariatul este un organ al episcopiei Vadului-Feleacului și Clujului care, păstrând întru toate apartenența eparhială veche, provizor conduce afacerile administrative, epitropoști și bisericesti din partea românească a eparhiei.

În fruntea vicariatului se află un consiliu compus din următorii membri: a) din cler: președinte, protopopul Alexandru Baba, protopopul din Aiud Iosif Pop și protopopul din Luduș Romul Popa; b) nireni, fiind deputați eparhiali: dr. Ioan Pop, dr. Valer Moldovan, dr. Florian Medrea, dr. Petru Metes, dr. Adrian Dărămuș, dr. Remus Furdui.

Înalt P. S. S. mitropolitul dr. Nicolae Bălan, a luat act de aceasta organizare, dispunând, ca în cazuri urgente, când nu s'ar putea lua contact cu episcopul canonic și legal, să se facă apel la Înalt Prea Sfinție Sa. Cazuri de asemenea natură ar fi dispensele bisericesti, desfacerea căsătoriilor bis. sau alte chestiuni urgente.

Sediul vicariatului este Alba Iulia, în clădirea protopopiatului.

Ministerul educației naț. cultelor și artelor deasemenea a recunoscut înființarea vicariatului, format din 8 protopopiate și 202 parohii, iar pe

lângă consiliu a aprobat să funcționeze un serviciu, format din preoți refugiați.

Organizarea vicariatului este terminată și lucrările de birou se desfășoară în perfecție ordine, încât îndrumarea preoțimii și a credincioșilor este pe deplin normală.

PERSONALITATEA MUCENICULUI PROT. AUREL MUNTEANU UN MARE PREOT

Infiorătoarea crimă săvârșită de Unguri, cu prilejul intrării în Huedin, în ziua de 19 Septembrie 1940, a răpus viața unui deosebit de vrednic slujitor al Bisericii ortodoxe.

Acest preot, a cărui personalitate va lumina deapauri, ca o rază de soare, cea mai tristă pagină a istoriei poporului român, este protopopul Aurel Munteanu.

Viața, activitatea și moartea lui va trebui să fie scrisă în toate amănunțele sale, cu atât mai mult, cu cât în istoria noastră foarte rar se înfățișează, ca exemplare ale virtuților creștinești și cetățenești, tocmai acei preoți, care, stând în slujba Domnului și a poporului, din straja dimineții până în noapte, mai mult decât oricine altii, au merita-o.

Dimpotrivă, literatura, sub toate aspectele sale, ca și opinia publică în bună parte, prezintă mai ales preoțimea satelor într-o lumină cu totul falsă, dacă nu defaimătoare.

Dar, în vreme ce pentru alte categorii sociale, pilda sacrificiului personal, trebuie căutată în trecutul poetizat de iscusința istoricului, pentru preoțime, actualitatea vie se oferă să ne dea cele mai reprezentative exemplare.

În adevăr se cunosc de toți nenumărați preoți care au căzut jertfă în slujba îndeplinită pentru neam și lege.

Între aceștia protopopul Aurel Munteanu ocupă locul cel mai de frunte, atât prin viața sa plină de realizări, cât și prin moartea sa de adevărat mucenic creștin.

Născut din părinți ardeleni, după terminarea liceului s'a pregătit pentru cariera de preot, ca să poată lucra cât mai mult pentru ridicarea țărânilor din care a ieșit și el.

Căsătorindu-se, a ajuns preot al parohiei Sebeșul Mare de lângă Huedin și aici a rămas până în anul 1922, când s'a înființat protopopiatul Huedinului și episcopul Nicolae Ivan l-a pus în fruntea acestui organism bisericesc.

În comuna Sebeșul Mare activitatea sa a fost foarte rodnică pentru că toată grija vieții sale, de multe ori cu sacrificarea celor mai necesare interese familiare, s'a îndreptat spre biserică și școala românească.

Dacă însă lupta sa pe un teren atât de important al vieții noastre naționale a fost mai ușoară în parohie, punându-se în fruntea protopopiatului, a avut să învingă cele mai mari greutăți atât în Huedin, cât și în numeroasele sale parohii din protopopiat.

Până la Unirea din 1918, Huedinul era un oraș aproape numai unguresc. Români ortodocși nu era și din acest centru înstrăinat radia, către toate comunele românești din jur, un puternic curent de maghiarizare.

O ură mereu atârnată străbătea populația ungurească împotriva Românilor și astfel, când în 1918 Ardealul s'a unit cu România Mamă, pornirea aceasta s'a aruncat ca un uragan pustiitor peste satele românești din această regiune. Și atunci la Belșul de lângă Huedin 40 de Moși au fost arși de vii.

Era însă un om, care ținea, chiar și în timpul acelei cumplite urgii, lumina ce luminează în întuneric și care cu vorba și cu prezența sa îmbărbăta pe cei desnădăjduiți. Era preotul Aurel Munteanu, care cu riscul vieții sale, vărsa în inimi căldura viitorului românesc.

Ortodoxia trebuia să facă și să clădiască totul din temelii pe aceste meleaguri atât de băntuite de înrăurirea ungurească.

În primul rând Huedinul trebuia să devină un centru românesc. În decurs de 18 ani, protopopul Munteanu a realizat minunea aceasta. A făcut să se stabilească câteva sute de familii românești, a lăsat pentru împroprietărirea Românilor, a organizat parohia ortodoxă, i-a dat casă parohială, a clădit o biserică de rău frumuseță, a creat un gimnaziu industrial, a înființat cooperativă și bancă, cu un euvânt a dat înfățișare și suflet românesc unui oraș, în care mai înainte Românul nu avusese nici un petec de loc.

Dar sufletul, răvășit de stăpânirea ungurească, a Românilor din jurul Huedinului trebuia plămădit și el pentru împlinirea rodnică a menirii sale naționale.

Și în această privință protopopul Munteanu a fost stegarul cel mai desinteresat. Nenumărate biserici și școli primare s'au clădit sub îndemnul său de protopop sau prin ajutorul său de exponent și adevărat reprezentant al poporului.

Nu a existat mișcare culturală, economică sau socială în această regiune, care să nu fi pornit dela el, sau să nu fi fost susținută de el.

Timp de 32 de ani, protopopul Aurel Munteanu a fost făclia ce lumina, fără să se epuizeze, acest colț de țară.

Integru, corect, bun, virtuos, a fost o fericită îmbinare a unor calități morale cu însușiri de intelectual activ în câmpul de realizări cu adevărat naționale.

Că-și iubea Biserica pe care o slujia cu devotament, s'ar putea concepe ca o împlinirea bine pricepută a datoriei.

Dar ea să-și iubească neamul său românesc în așa măsură, încât să îndrăznească să înfrunte cu prețul vieții sale răzburarea bestială a Ungurilor, pe care în mod public îi vestejia, an de an la fântânele, în ziua de 24 Iunie, pentru că au ars de viu 40 de Români nevinovați, aceasta nu se mai poate explica, decât sau că așa a fost voia lui Dumnezeu, sau că din admirație fanatică față de jertfa neprihănită a acestor eroi și-a făurit, cu deplină conștiință, un ideal de viață, mai demn, decât oricare altul de urmat.

Deși bănuia ce-l așteaptă, deși chiar subsemnatul l-a sfătuit să plece din Huedin, a rămas acolo să-și îplinească destinul.

Căci după o viață atât de frumos și nobil trăită, nici că se putea un sfârșit mai strălucit.

Pe drumul ce duce dinspre Cincea către biserică ortodoxă din Huedin pășiau, mândri de izbânda lor ușoară, Ungurii ce luau în stăpânire orașul.

Clopotele dela biserică ortodoxă sunau, plângând în glas de aramă. Plângeau și prohodeau... căci și stăpânul lor, protopopul Munteanu plângea și prohoda. Era ultimul prohod ce-l mai făcu în viața sa. În mormânta un credincios, dar în groapa deschisă el nu vedea numai sieriul unui om ce-a fost, ci și... imaginea României Mari, care părea a se prăbuși și ea în groapă.

Când lovitura criminală a soldatului unguresc l-a doborât la pământ, entremurat de vedenia ce-i stăruia înaintea ochilor, protopopul Munteanu, nu mai simțea durerea sa fizică, ci aceea a sufletului său pe care cu sinceritatea clipei din urmă o rosti cutremurător de dureros, pentru noi, sau pentru cei mai vrednici decât noi:

„Nici o brazdă”.

Cine ar putea deci nega, că protopopul Aurel Munteanu a fost cu adevărat erou național și mucenic creștin.

Pr. NICOLAE VASIU.

Ziua onomastică a M. S. Regelui Mihai I.

Cu prilejul sărbătorii sfinților arhangeli Mihail și Gavril, în toate bisericile ortodoxe din Țară, s'au înălțat rugăciuni pentru sănătatea și pașnica domnie a M. S. Regelui Mihai I., sărbătorindu-și în acesta zi, ca rege, ziua onomastică și aniversarea nașterii.

Neamul românesc îl înconjoară cu toată dragostea sa, urându-i viață lungă și putere în conducerea norocoasă a Statului.

Aniversarea din acest an se petrece în atmosfera îndoliată a evenimentelor prin care am trecut. Suntem încă sub povara celor mai crâncene lovituri și impresia lor stăruie ca o vedenie îngrozitoare în sufletele noastre. S'a stins pentru mult timp toată bucuria, dar în orice conștiință de Român arde cu toată intensitatea făclia nădejdii în reintegrarea drepturilor noastre în cuprinsul granițelor noastre.

Simbolul acestei nădejdi nesdruncinate este deci M. S. Regele Mihai I. și, pentru ca să realizeze aceasta voință a națiunii cât mai curând posibil, cucernici ne plecăm genunchii către Dumnezeu, dela care vine toată mila și tot ajutorul.

În biserica din vicariatul de Alba-Iulia Te-Deumul a fost slujit de un sobor de preoți în frunte cu P. C. S. protopopul Al. Baba, asistând autoritățile și un mare număr de credincioși.

Sfințirea bisericii din Mogoș-Miclești

O mare sărbătoare religioasă s'a desfășurat în ziua de 27 Octombrie a. c. în parohia Mogoș-Miclești, din Munții Apuzeni. După doi ani de muncă stăruitoare atât din partea parohului Pr. Iosif Florea, cât și din partea credincioșilor înțelegători, biserică, a cărei zidire a început în 1938, s'a putut da destinației sale.

Actul sfințirii, din încredințarea Ven. Vicariat din Alba Iulia, s'a făcut, în mod provizor, de P. C. protopop tractual Vasile Span.

Cu acest prilej s'a intrunit o mare mulțime de credincioși și din comunele vecine, încât biserica a fost neîncăpătoare pentru atâtă lume.

În procesiune s'a venit dela vechea biserică de lemn până la noua și frumoasa biserică, ce se înalță mândră printre casele răsirate ale satului de munte.

Glasul chiemător al clopotelor răsuna până departe, peste văi și dealuri și turma drept credincioasă l'a prins în suflet cucernic, ca pe cea mai sfântă comoară.

Soborul de preoți, în frunte cu distinsul protopop Span, a stat și el sub vraja acestui moment al sfințeniei, ce se desăvârșea pe plaiurile Munților, care, spre Nord au ajuns, printr'un nebănuit joc al destinului, graniță între fiii aceluiași neam.

Groaznică soartă.

Potolita vorbă a predicii protopopului Span a coborât însă în suflete încrederea în ajutorul lui Dumnezeu, încât în aceasta zi s'a mângăiat nu numai turma bisericii din Mogoș-Miclești, pentru stăruința celor 2 ani cât a durat zidirea bisericii, ci s'a înălțat către o măreață înfăptuire și voința poporului din Munții Apuzeni, care cel dintâi se va arunca să curme nedreptatea acestui an.

Toată lauda harnicului păstor, Pr. Iosif Florea, pentru opera realizată.

Sărbătorirea Pr. V. Orășanu din Vișoara

Fruntașa comună Vișoara a avut o îndoită sărbătoare.

În ziua de 27 Octombrie a. c. a fost sărbătorirea harnicului preot Vicențiu Orășan, paroh al parohiei Vișoara, precum tot atunci s'a intrunit aici conferința de toamnă a preoților din protopopiatul Turda.

Pr. Vicențiu Orășan, păstorește parohia sa de 40 de ani și rezultatele muncii sale sunt pe deplin cunoscute. Parohia numără azi peste 2000 suflete ortodoxe și, mulțumită conducerii înțelepte a păstorului său zelos, a putut ridica o biserică mare și frumoasă, ca o catedrală.

Comuna însăși s'a schimbat în ultimul timp foarte mult, încât are aspectul unui adevărat orașel. Contribuția Preotului Orășan și în privințe aceasta este dintre ale mai însemnate.

Nu-i mirare dar, că în ultima duminică din luna Octombrie, biserica, credincioși și comuna întreagă, s'a îmbrăcat în haine de sărbătoare, pentru a-i aduce toată recunoștința pentru rodnică sa activitate.

Fiind prezent în parohie și P. C. protopop Aurel Gliga, în numele autorității bisericesti superioare și a preoților, a arătat în cuvinte calde lauda pe deplin meritată de sărbătorit.

Face totodată cunoscut că Veneratul Consiliu Vicarial din Alba-Iulia îi urează încă mulți ani de rodnică activitate pe teren bisericesc și național, asigurându-l de cea mai înaltă considerație.

În numele organelor parohiale și a comunei deasemeni a fost elogiât, iar mulțimea l'a ovationat îndelung.

Mișcat până la lacrimi, a răspuns tuturor Pr. Orășanu, făgăduind să lucreze, cu tot devotamentul său, până la adânci bătrânețe, pentru binele parohiei și a turmei pe care o păstorește.

Conferința preotească a protopopiatului Turda

Cu toate vremurile grele pe care le străbatem, preoțimea își continuă birucuvântata sa activitate religioasă și morală.

Înregistrăm ca prim semn al reînnoirii acestei munci, conferința preotească, ținută la 27 Octombrie a. c. în parohia Vișoara, de preoții noștri din protopopiatul Turda

Programul a fost stabilit pe 2 zile. În ziua de 26 Octombrie, în cadrele Vecerniei a predicat Pr. Avram Nichita despre „Taina mărturisirii, pregătind astfel mulțimea adunată pentru aceasta atât de folositoare taină, mai ales în zilele noastre.

În ziua de 27, Duminică la orele 9 dim. a sosit în biserică întreaga preoțime tractuală, în frunte cu P. C. protopop Aurel Gliga.

Au venit și preoții din parohiile care, până la cedarea nordului Ardealului, au aparținut protopopiatului din Cluj.

A predicat la liturgie, frumos și convingător, Pr. Nicolae Radu, paroh în Mihai Viteazul. Un număr mare de credincioși a luat parte la sfânta slujbă și s'a împărțit cu sfânta cuminiatură.

Ingenunchind, cu toții s'au rugat apoi pentru frații cari au rămas în robie străină și pentruca Țara noastră să se refacă în granițele sale vechi.

Evlavia rugăciunii rostite de toți, a îndăioșat până la lacrimi asistența.

La Vecernie a predicat cu multă căldură și pricepere Pr. Gh. Onițiu.

În conferința intimă s'au discutat chestiuni de administrație bisericască și, după ascultarea directivelor date de Pr. protopop Gliga, s'au luat hotărârile necesare pentru intensificarea activității pastorale în decursul iernii.

Parohia Vișoara, prin glasul parohului său, Pr. V. Orășanu, a răsplătit cu toată recunoștința sa munca desfășurată în aceste 2 zile de mulțimea preoților.

INFORMAȚIUNI

Sfânta Scriptură pentru credincioși.

Sf. Scriptură în noua traducere se găsește la Tipografia Cărilor Bisericești, str. Principatele Unite Nr. 60 București, în următoarele condițiuni:

Ediția obișnuită: Broșată lei 300; legată în pânză complet lei 380; în piele și pânză lei 600.

Ediția de lux: Broșată lei 400; legată în pânză complet lei 480; în piele și pânză lei 600.

Credincioșii din provincie și-o pot procura fie trimițând costul prin mandat poștal fie contra ramburs.

Librăriile evreești trebuie să-și schimbe firmele care au caracter național

De ex.: Cultura Românească, Cultura Națională, Școlarul Român, Mihail Eminescu, etc. fiindcă induc în eroare publicul și lumea școlară asupra originii unice a patronilor acestor magazine, îngreunându-se astfel executarea deciziunilor ministerului educației de a se interzice cumpărarea de cărți și rechizite școlare dela magazinele evreești. În consecință d. ministru Brăileanu a rugat ministerul economiei naționale să dispună, de urgență, să se ordone schimbarea acestor firme, menținându-se la proprietarii evrei doar numele lor și genul comercial al magazinului.

Inițierea unui Consulat general de carieră la Cluj

Monitorul Oficial de eri publică decretul prin care consulatul de carieră din Cluj, inițiat prin decretul-lege Nr. 3203, publicat în Monitorul Oficial din 21 Septembrie 1940, se transformă în Consulat general de carieră.

D. profesor Ion Chinezu este numit, pe ziua de 1 Octombrie 1940, consul general cl. H. în postul bugetar vacant în Ministerul Afacerilor Străine și transferat pe aceeași dată ca titular al Consulatului general al României din Cluj.

ROMÂNII DIN ARDEALUL RĂPIT NU VOR AVEA REPREZENTANȚI ÎN PARLAMENTUL UNGAR

În legătură cu reprezentarea Ardealului cedat în parlamentul maghiar „Berliner Boersen Zeitung” observă că între cei 46 deputați se găsește numai 2 reprezentanți germani, iar românii nu li s'a acordat niciun loc.

Advocați refugiați stapiliți la Alba-Iulia

În Alba Iulia s'au stabilit următorii advocați refugiați din Cluj:

1. Dr. Petru Meș, juriconsultul episcopiei Clujului, dsa continuând să facă același serviciu și pe lângă Vicariat.

2. Dr. Brate Ioan, fostul juriconsult al Ținutului Someș.

2. Dr. Sava Ionel, fost subprimar în Cluj.

Posta Redacției

Cucernicii preoți din parohiile noastre sunt rugați să ne trimită informațiuni scurte despre fapte care privesc viața bisericască, culturală și socială din parohiile lor sau jur. Evident să fie înfățișat numai adevărul.

Se primește și colaborarea cu articole din același domeniu al vieții comunelor noastre.

Redacția se află în Alba-Iulia, Str. A. Iancu nr. 3.

Tot ce privește redacția, se va trimite pe adresa „Renașterii”.